

NHỮNG GIẢI PHÁP CƠ BẢN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG SINH HOẠT CHI BỘ TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

BASIC SOLUTIONS FOR IMPROVING QUALITY OF PARTY CELL IN CURRENT PERIOD OF TIME

TRẦN MAI ƯỚC(*), NGUYỄN VĂN CÔNG(**)

(*)Trường Đại học Ngân hàng Thành phố Hồ Chí Minh,

(**)Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh, nvcong@iemh.edu.vn

THÔNG TIN	TÓM TẮT
<p>Ngày nhận: 20/5/2020 Ngày nhận lại: 29/5/2020 Duyệt đăng: 26/6/2020 Mã số: TCKH-S02T6-B29-2020 ISSN: 2354 – 0788</p> <p>Từ khóa: <i>chi bộ, sinh hoạt chi bộ, Đảng Cộng sản Việt Nam, thực tiễn, lý luận.</i></p> <p>Key words: <i>cell party, cell party activities, party, practice, theory.</i></p>	<p><i>Thực tiễn và lý luận đã chứng minh rằng, sinh hoạt chi bộ là một trong những nội dung cơ bản của công tác xây dựng Đảng, là cơ sở cho sự tồn tại và phát triển của Đảng Cộng sản Việt Nam. Bài viết phân tích để làm rõ những vấn đề liên quan đến lý luận và thực tiễn của chất lượng sinh hoạt chi bộ trong giai đoạn hiện nay.</i></p> <p>ABSTRACTS <i>Both practice and theory demonstrate that, party cell activities are the basic content of building the party, are the basis for existence and development of the party. This article analyzes the content related to theory and practice of the quality of cell party activities in current period of time.</i></p>

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thực tiễn hoạt động của Đảng Cộng sản Việt Nam đã khẳng định ý nghĩa quan trọng của việc nâng cao chất lượng sinh hoạt, năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức cơ sở Đảng, góp phần quan trọng xây dựng Đảng vững mạnh. Trong bài viết “Những chi bộ tốt và chi bộ chưa tốt” với bút danh “T.L”, đăng Báo Nhân dân, số 3503, ngày 31 tháng 10 năm 1963, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Chi bộ là gốc rễ của Đảng ở trong quần chúng. Chi bộ tốt thì mọi chính sách của Đảng đều được thi hành tốt, mọi công việc đều tiến bộ không ngừng. Trái lại, nếu chi bộ kém thì công việc không trôi chảy”. Chất lượng sinh hoạt và sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng, chi bộ có mối quan hệ chặt chẽ

với nhau. Chất lượng sinh hoạt tốt sẽ bảo đảm giữ vững và nâng cao sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng, của chi bộ. Sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng được thể hiện trước hết và chủ yếu thông qua chất lượng sinh hoạt.

Trên thực tế, nếu tổ chức Đảng nào thường xuyên quan tâm tới việc nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ thì đơn vị đó sẽ phát huy vai trò nòng cốt trong xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, hoàn thành nhiệm vụ được giao. Do vậy, việc nâng cao chất lượng sinh hoạt Đảng là nhân tố bảo đảm vai trò lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức cơ sở Đảng, giúp Đảng viên rèn luyện, nâng cao tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống.

2. NỘI DUNG

2.1. Vị trí, vai trò, tầm quan trọng của sinh hoạt chi bộ

Trong hệ thống tổ chức Đảng, chi bộ nằm ở cấp cơ sở nhưng có vai trò vô cùng quan trọng. Nói về vị trí, vai trò của chi bộ là tổ chức nền móng của Đảng. Trong quan điểm của C.Mác, Ph.Ăngghen, V.I.Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh đều khẳng định vị trí, vai trò cực kỳ quan trọng của chi bộ, là nền tảng của Đảng, hạt nhân chiến đấu của Đảng, nơi tuyên truyền, cổ động quần chúng, giáo dục thức tỉnh quần chúng và tổ chức cho quần chúng đấu tranh cách mạng; chi bộ là tế bào của Đảng; là cầu nối, sợi dây chuyền liên hệ giữa Đảng với quần chúng nhân dân. Chi bộ mạnh thì Đảng mạnh, chi bộ yếu thì Đảng yếu. Vì vậy, chăm lo xây dựng chi bộ Đảng trong sạch, vững mạnh là nhiệm vụ cực kỳ quan trọng của công tác xây dựng Đảng.

Đối với Đảng ta, ngay từ thời kỳ đầu thành lập, trong Điều lệ đầu tiên của Đảng ghi rõ: “Căn bản tổ chức của Đảng là chi bộ (lò máy, công sở, nhà buôn, trường học...” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2007). Những quy định trong các Văn kiện của Đảng đã nói lên tầm quan trọng của chi bộ, đặc biệt với nhiệm vụ then chốt là công tác xây dựng Đảng. Chi bộ là nơi gần dân, sát dân nhất, trực tiếp lắng nghe, tiếp thu ý kiến và giải quyết những vấn đề quần chúng đặt ra hàng ngày và báo cáo kịp thời lên cấp trên, tiến hành vận động nhân dân. Từng chi bộ có mạnh thì nền tảng của Đảng mới vững chắc. Chi bộ là “tế bào” của cơ thể Đảng, chi bộ có mạnh, hoạt động có hiệu quả thì toàn bộ “cơ thể” Đảng mới có sức sống mạnh mẽ, mới có năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu cao.

Sinh hoạt chi bộ là một trong những loại hình sinh hoạt Đảng diễn ra ở cơ sở Đảng, đó là hoạt động tập thể của tất cả Đảng viên để bàn bạc, thảo luận, quyết định các chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo nhằm thực hiện nhiệm vụ của đơn vị, đồng thời để xây dựng tổ chức Đảng trong sạch, vững mạnh. Theo quy định của Điều lệ Đảng hiện hành, chi bộ sinh hoạt thường kỳ

mỗi tháng một lần, sinh hoạt bất thường khi cần thiết. Sinh hoạt chi bộ lấy nguyên tắc tập trung dân chủ làm nguyên tắc cơ bản, lấy tự phê bình và phê bình làm quy luật phát triển. Sinh hoạt chi bộ là một trong những biện pháp về tổ chức và tư tưởng rất cơ bản, chi phối trực tiếp, toàn bộ quá trình hoạt động của tổ chức Đảng và từng Đảng viên. Sinh hoạt chi bộ trước hết nhằm giáo dục, rèn luyện nâng cao trình độ trí tuệ, năng lực công tác, phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống cho đội ngũ Đảng viên, tạo điều kiện cho Đảng viên thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị được giao. Để Đảng có năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu thì phải thường xuyên sinh hoạt để giáo dục rèn luyện, không ngừng nâng cao năng lực, trình độ, phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống cho Đảng viên. Sinh hoạt chi bộ là diễn đàn dân chủ nhằm phát huy tính tích cực, sáng tạo của từng Đảng viên và tổ chức Đảng, đảm bảo cho mỗi Đảng viên và tổ chức Đảng thực hiện chức năng lãnh đạo của mình ở cơ sở. Thông qua sinh hoạt Đảng và bằng sinh hoạt Đảng xây dựng mối đoàn kết, thống nhất trong Đảng, sự gắn bó giữa Đảng viên với tổ chức và giữa Đảng viên với nhau, xây dựng nội bộ Đảng trong sạch, vững mạnh.

Đối với việc nâng cao năng lực lãnh đạo toàn diện và sức chiến đấu của tổ chức Đảng, sinh hoạt chi bộ cũng có vai trò, tác dụng to lớn. Thông qua sinh hoạt chi bộ để xây dựng nội bộ Đảng trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu, đảm bảo cho tổ chức Đảng lãnh đạo thắng lợi nhiệm vụ chính trị được giao. Sinh hoạt chi bộ trở thành yêu cầu có tính nguyên tắc, bắt buộc mọi tổ chức Đảng, mọi cán bộ, Đảng viên, đảm bảo cho chi bộ vừa là tổ chức lãnh đạo, vừa là tổ chức chiến đấu và là một tổ chức hành động. Sinh hoạt chi bộ là cơ sở tồn tại của Đảng. Nếu coi Đảng là một cơ thể sống, trong đó chi bộ, Đảng bộ cơ sở là tế bào cấu thành tổ chức Đảng, thì sinh hoạt chi bộ, Đảng bộ thường xuyên là quá trình trao đổi chất trong mỗi tế bào, là dấu hiệu của sự sống, không sinh hoạt hoặc sinh hoạt không thường xuyên cũng có nghĩa là quá trình

trao đổi chất không liên tục, bị ngắt quãng, sự sống sẽ ngưng trệ. Đảng ta đã khẳng định, mỗi Đảng viên, mỗi chi bộ trước hết là cán bộ cao cấp phải không ngừng rèn luyện, nâng cao tính tổ chức, tính kỷ luật, tính tự giác đặt mình trong sự quản lý của tổ chức Đảng, thường xuyên tham gia sinh hoạt chi bộ, tự giác ghép mình vào khuôn khổ kỷ luật của Đảng, không để một Đảng viên nào đứng ngoài trách nhiệm quản lý của một tổ chức, một tập thể. Thực tế cho thấy: “Hễ nơi nào, lúc nào mà sinh hoạt của chi bộ buông lỏng, rời rạc, hoặc không có nội dung chính trị, tư tưởng cụ thể, thiết thực, thì nơi đó, lúc đó đã bắt đầu có nguy cơ đi chệch đường lối, chính sách của Đảng, hạ thấp vai trò tiên phong gương mẫu của cán bộ Đảng viên, làm kỷ luật lỏng lẻo, các hiện tượng tiêu cực nảy sinh và phát triển, sự gắn bó giữa Đảng và quần chúng bị suy yếu” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 1977). Với những vai trò cơ bản như trên, sinh hoạt chi bộ giữ vị trí quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng Đảng viên và toàn bộ hệ thống tổ chức Đảng. Do vậy, Đảng ta luôn coi trọng việc xây dựng và củng cố chi bộ, thường xuyên chăm lo cải tiến và nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ, coi đó là một khâu đột phá trong quá trình chỉnh đốn và đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng ta hiện nay.

2.2. Khái quát những ưu điểm và tồn tại, hạn chế về chất lượng sinh hoạt chi bộ hiện nay

Qua thực tiễn triển khai và quan sát thực tế trong thời gian vừa qua, chúng tôi mạnh dạn cho rằng ưu điểm về chất lượng sinh hoạt chi bộ hiện nay được thể hiện qua các điểm cơ bản, cụ thể như sau: nền nếp sinh hoạt; ý thức tổ chức kỷ luật của Đảng viên đối với sinh hoạt chi bộ được duy trì đều đặn, có tính tự giác cao. Công tác chuẩn bị cho sinh hoạt chi bộ của bí thư, chi ủy, Đảng viên ngày càng chủ động đảm bảo phục vụ tốt cho các buổi sinh hoạt, bám sát vào điều kiện thực tiễn của nhà trường và của đơn vị. Về nội dung sinh hoạt chi bộ ngày một đổi mới, thiết thực, bám sát nhiệm vụ chính trị, đảm bảo định hướng của cấp uỷ cấp trên. Về hình thức sinh

hoạt chi bộ ngày càng phong phú, đa dạng, thường xuyên đổi mới. Việc thực hiện đúng các nguyên tắc tổ chức, sinh hoạt Đảng trong sinh hoạt chi bộ.

Bên cạnh đó, một số tồn tại và hạn chế về chất lượng sinh hoạt chi bộ, thể hiện qua: nền nếp sinh hoạt, ý thức tổ chức kỷ luật của một số Đảng viên trong sinh hoạt chi bộ chưa tốt. Công tác chuẩn bị cho sinh hoạt chi bộ của bí thư, chi ủy, Đảng viên đôi khi thiếu chủ động, chu đáo. Nội dung sinh hoạt chi bộ có lúc, có nơi còn chưa thiết thực. Hình thức sinh hoạt chi bộ còn biểu hiện đơn điệu. Việc thực hiện quy trình và điều hành cuộc họp chi bộ của một số chi ủy, bí thư chi bộ chưa khoa học. Việc thực hiện các nguyên tắc tổ chức, sinh hoạt Đảng trong sinh hoạt chi bộ đôi khi chưa triệt để. Không khí, tinh thần sinh hoạt Đảng trong một số buổi sinh hoạt chi bộ chưa tích cực. Chất lượng nghị quyết, quyết định qua các cuộc sinh hoạt chi bộ và kết quả thực hiện nghị quyết của một số chi bộ chưa tốt.

2.3. Những giải pháp cơ bản nhằm nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ trong thời gian sắp tới

Thứ nhất, nâng cao chất lượng điều hành trong sinh hoạt chi bộ: Để nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ, yếu tố đầu tiên đó là chất lượng của đội ngũ cấp ủy viên và bí thư chi bộ; qua đại hội phải lựa chọn đội ngũ cấp ủy viên có phẩm chất, năng lực có uy tín và tín nhiệm cao, có nhiều kinh nghiệm, nhiệt tình; bí thư chi bộ ngoài các tiêu chí nêu trên còn phải thể hiện được vị trí, vai trò của mình trong chi bộ, có thời gian kinh qua công tác Đảng, công tác quản lý, điều hành và tổ chức thực hiện nhiệm vụ tại địa phương, cơ quan, đơn vị. Đổi mới phương thức lãnh đạo, đề cao vai trò của cấp ủy các cấp, duy trì nghiêm nền nếp, chế độ sinh hoạt định kỳ. Thực hiện tốt quy chế dân chủ, trong sinh hoạt dành thời gian để Đảng viên phát biểu thể hiện chính kiến của mình, đồng chí chủ trì phải công tâm, khách quan, lắng nghe ý kiến và gọi ý những vấn đề quan trọng để Đảng viên thảo luận. Đẩy mạnh tự phê bình và phê bình, giữ nghiêm

kỷ luật, kỷ cương của Đảng. Bí thư Chi bộ phải bố trí lịch sinh hoạt hợp lý; chuẩn bị kỹ nội dung sinh hoạt; phải trấn trở suy nghĩ và nêu cao trách nhiệm bản thân, phải dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, không ngại va chạm, dám bày tỏ chính kiến, dám ủng hộ cái đúng, dám phê phán cái sai... Trong sinh hoạt phải tạo cho được không khí cởi mở, thân thiện, gần gũi, quan tâm, chia sẻ kinh nghiệm lẫn nhau... bằng việc thực hiện dân chủ trong Đảng, dân chủ ở cơ sở, từ đó chi bộ mới lắng nghe được hết các ý kiến của đảng viên. Có như vậy, cuộc họp chi bộ mới thực sự là đợt sinh hoạt chính trị bổ ích, đảng viên có cảm giác hứng thú khi đi họp để được đóng góp, được xây dựng, được tôn trọng, được cống hiến trí tuệ của mình cho Đảng, góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh từ cơ sở. Chi ủy, trước hết là bí thư chi bộ phải chuẩn bị kỹ nội dung sinh hoạt chi bộ, đồng thời thông báo trước nội dung, thời gian, địa điểm cho Đảng viên biết để chủ động bố trí thời gian dự sinh hoạt và chuẩn bị ý kiến phát biểu. Chi ủy cần xác định và chọn những việc cụ thể thiết yếu liên quan đến thực hiện nhiệm vụ chính trị của chi bộ và quyền lợi của Đảng viên, quần chúng, nhất là những khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện nhiệm vụ để đưa ra thảo luận, bàn biện pháp khắc phục. Kịp thời biểu dương, động viên những Đảng viên hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ; nhắc nhở, giúp đỡ những Đảng viên có mặt hạn chế, khuyết điểm.

Thứ hai, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy cấp trên đối với sinh hoạt của các chi bộ: Để hoạt động sinh hoạt chi bộ đảm bảo đúng định hướng, vừa thiết thực, hiệu quả thì cần có sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy cấp trên. Sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy cấp trên đối với hoạt động sinh hoạt Đảng, sinh hoạt chi bộ được thể hiện ở chỗ: cấp ủy quan tâm đến hoạt động sinh hoạt, có kế hoạch tới dự các buổi sinh hoạt chi bộ, tạo điều kiện về địa điểm và các điều kiện vật chất khác cho sinh hoạt chi bộ. Cuối mỗi buổi sinh hoạt chi bộ, đồng chí cấp ủy sẽ thay mặt cấp ủy cấp trên

đánh giá chất lượng, hiệu quả; chỉ ra những mặt được, mặt hạn chế của buổi sinh hoạt để chi bộ rút kinh nghiệm cho các buổi sinh hoạt sau được tốt hơn. Ngoài ra, cấp ủy cấp trên có thể thông qua các ban tham mưu của mình, tổ chức hướng dẫn nghiệp vụ cho chi bộ, cho đồng chí bí thư chi bộ, các đồng chí trong chi ủy về công tác Đảng, về sinh hoạt Đảng, sinh hoạt chi bộ. Đây chính là một điều kiện hết sức quan trọng giúp cho chi bộ tổ chức các buổi sinh hoạt một cách khoa học, vừa đảm bảo đúng định hướng của cấp ủy cấp trên, vừa đảm bảo phù hợp, thiết thực với chi bộ, với Đảng viên trong chi bộ. Mỗi đồng chí cấp ủy cấp trên cần xây dựng kế hoạch dự sinh hoạt với chi bộ trên địa bàn được phân công để nắm bắt tình hình thực tế nhằm chỉ đạo, giúp đỡ các chi bộ sinh hoạt đảm bảo đúng quy định của Điều lệ Đảng. Sau các buổi dự sinh hoạt với chi bộ, chủ động tổ chức rút kinh nghiệm với chi ủy chi bộ để thống nhất cách thức tổ chức cho phù hợp nhất.

Thứ ba, đổi mới nội dung, hình thức sinh hoạt chi bộ theo hướng phù hợp, thiết thực: Việc đổi mới nội dung sinh hoạt chi bộ theo hướng: nội dung sinh hoạt chi bộ phải gắn chặt với việc góp phần giải quyết có hiệu quả nguyện vọng, lợi ích chính đáng, hợp pháp của cán bộ Đảng viên và những vấn đề nảy sinh mà đông đảo cán bộ công chức quan tâm. Để xác định nội dung sinh hoạt chi bộ phù hợp cần: 1) Thực hiện nghiêm túc sự chỉ đạo, hướng dẫn nội dung sinh hoạt chi bộ hàng tháng của cấp ủy cấp trên; xuất phát từ nhiệm vụ chính trị đã được đại hội chi bộ xác định; kế hoạch thực hiện nhiệm vụ chính trị của chi bộ và những vấn đề nổi lên ở cơ quan đơn vị, chú ý đến những đặc điểm đặc thù của chi bộ... để xác định nội dung sinh hoạt chi bộ, bảo đảm cho nội dung có tính khả thi. Ngoài ra cần đổi mới theo hướng tập trung hơn vào phát huy trí tuệ, kinh nghiệm của Đảng viên, góp phần xây dựng, hoàn chỉnh chủ trương, chính sách của Đảng và nhà nước, vận dụng trí tuệ, kinh nghiệm của Đảng viên trong giải quyết những vấn đề xuất hiện trong từng cơ quan đơn vị; 2) Trao đổi, thảo luận

dân chủ trong chi uỷ về nội dung sinh hoạt chi bộ và đề cao vai trò, trách nhiệm của bí thư chi bộ trong chuẩn bị nội dung sinh hoạt chi bộ.

Thứ tư, tăng cường sinh hoạt chuyên đề: Mỗi quý, chi bộ tiến hành ít nhất một kỳ sinh hoạt, học tập chuyên đề. Đối với sinh hoạt chuyên đề, để có nội dung sinh hoạt chuyên đề phong phú, hiệu quả cao, chi uỷ hoặc bí thư chi bộ đề xuất nội dung phù hợp với yêu cầu lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ chính trị của chi bộ trong từng thời gian; phân công chi uỷ viên hoặc Đảng viên chuẩn bị nội dung theo chủ đề và trao đổi trước một bước trong chi uỷ. Chi uỷ cần nói rõ mục đích yêu cầu, ý kiến chỉ đạo và cung cấp những tài liệu thông tin cần thiết cho người được phân công chuẩn bị nội dung sinh hoạt. Chi uỷ thông báo trước chuyên đề sinh hoạt cho Đảng viên và Đảng viên cũng phải chủ động chuẩn bị ý kiến phát biểu trong kỳ sinh hoạt, tạo sự phong phú, lôi cuốn, tránh đơn điệu trong sinh hoạt. Phương pháp, hình thức sinh hoạt chuyên đề luôn được đổi mới theo hướng đa dạng, phong phú, hấp dẫn, thiết thực, tại mỗi buổi sinh hoạt chuyên đề, chi uỷ báo cáo đề dẫn đánh giá thực

trạng, chỉ rõ những kết quả đạt được, những hạn chế, khó khăn, vướng mắc của chuyên đề; với tinh thần dân chủ, cởi mở, trách nhiệm, các Đảng viên trong chi bộ thảo luận, trong đó tập trung đưa ra những nhận xét, đánh giá của cá nhân và đề xuất những giải pháp thiết thực để tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc, khắc phục những hạn chế nhằm thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ công tác Đảng cũng như nhiệm vụ công tác chuyên môn. Kết thúc mỗi buổi sinh hoạt chuyên đề theo quý, một số chi bộ đã ban hành Nghị quyết lãnh đạo, chỉ đạo về nội dung chuyên đề đã được tổ chức sinh hoạt để tổ chức thực hiện trong thời gian tiếp theo.

3. KẾT LUẬN

Tự đổi mới, tự chỉnh đốn Đảng trong điều kiện hiện nay có liên quan đến nhiều nội dung, một trong những nội dung đó có liên quan đến sinh hoạt chi bộ. Sinh hoạt chi bộ là một trong những nội dung cơ bản của công tác xây dựng Đảng, là cơ sở cho sự tồn tại và phát triển của Đảng, góp phần quan trọng làm cho Đảng ngày một vững mạnh hơn, đảm bảo cho sự thành công của công cuộc đổi mới và phát triển đất nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Bí thư Trung ương (2007), *Chỉ thị số 10-CT/TW ngày 30-3-2007 của về nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ*.
2. Ban Chấp hành Trung ương (2018), *Hướng dẫn một số vấn đề về nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ*, <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/bo-may-hanh-chinh/Huong-dan-12-HD-BTCTW-2018-nang-cao-chat-luong-sinh-hoat-chi-bo-388389.aspx>, truy cập ngày 17/5/2020.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), *Điều lệ Đảng Cộng sản Việt Nam khoá X và quy định thi hành Điều lệ Đảng*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2007), *Văn kiện Đảng*, tập 2, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
5. Nguyễn Công Huyền (2004), *Nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ ở Đảng bộ Công an Trung ương, Tạp chí Xây dựng Đảng*, (số 4).
6. Nguyễn Phú Trọng, Tô Huy Rứa, Trần Khắc Việt (đồng chủ biên, 2004), *Nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng trong thời kỳ mới*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
7. Đỗ Đức Hạnh (2019), *Đổi mới sinh hoạt chi bộ trong Đảng bộ Khối các cơ quan Trung ương*, <https://moha.gov.vn/ngghi-quyet-tw4/guong-dien-hinh-tien-tien/doi-moi-sinh-hoat-chi-bo-trong-dang-bo-khoi-40562.html>, truy cập ngày 12/4/2020.